

Τράπεζα θεμάτων Αντιγόνης Β' Λυκείου

GI_V_AEG_0_18288

Θέμα 242^ο Σοφοκλέους, Αντιγόνη, στ. 526-545**A. ΚΕΙΜΕΝΟ**

- ΧΟ. *Καὶ μὴν πρὸ πυλῶν ἦδ' Ἰσμῆνη,
φιλάδελφα κάτω δάκρυ' εἰβομένη
νεφέλη δ' ὀφρύων ὑπερ αἵματόεν
ῥέθος αἰσχύνει,
τέγγουσ' εὐῶπα παρειάν.* 530
- ΚΡ. *Σὺ δ', ἦ κατ' οἴκουσ ὡς ἔχιδν' ὑφειμένη
λήθουσά μ' ἐξέπινες, οὐδ' ἐμάνθανον
τρέφων δὺ' ἄτα κάπαναστάσεις θρόνων,
φέρ', εἶπέ δή μοι, καὶ σὺ τοῦδε τοῦ τάφου
φήσεις μετασχεῖν, ἦ ἔσομῃ τὸ μὴ εἰδέναί;* 535
- ΙΣ. *Δέδρακα τοῦργον, εἵπερ ἦδ' ὀμορροθεῖ,
καὶ ξυμμετίσχω καὶ φέρω τῆς αἰτίας.*
- ΑΝ. *Ἄλλ' οὐκ ἔασει τοῦτό γ' ἡ δίκη σ', ἐπεὶ
οὐτ' ἠθέλησας οὐτ' ἐγὼ κοινωσάμην.*
- ΙΣ. *Ἄλλ' ἐν κακοῖς τοῖς σοῖσιν οὐκ αἰσχύνομαι
ξύμπλουν ἐμαντήν τοῦ πάθους ποιουμένη.* 540
- ΑΝ. *Ἵν τοῦργον Ἄιδης χοὶ κάτω ξυνίστορες·
λόγοις δ' ἐγὼ φιλοῦσαν οὐ στέργω φίλην.*
- ΙΣ. *Μῆτοι, κασιγνήτη, μ' ἀτιμάσης τὸ μὴ οὐ
θανεῖν τε σὺν σοὶ τὸν θανόντα θ' ἀγνίσαι.* 545

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ**1. Να μεταφραστεί το τμήμα: *Καὶ μὴν πρὸ πυλῶν ... ἦ ἔσομῃ τὸ μὴ εἰδέναί;*****(Μονάδες 30)**

ΧΟΡΟΣ

Αλλά να η Ισμήνη μπροστά στις πύλες, χύνοντας δάκρυα αδελφικής αγάπης· και πάνω από τα φρύδια της ένα σύννεφο ασχημίζει το κατακόκκινο πρόσωπό της, βρέχοντας τα όμορφα μάγουλά της.

ΚΡΕΩΝ

Εσύ, που μέσα στο σπίτι μου σαν οχιά κρυμμένη μου έπινες το αίμα χωρίς να γίνεσαι αντιληπτή (κρυφά), και ούτε καταλάβαινα (και ούτε ήξερα) ότι έτρεφα δύο συμφορές και (δύο) επαναστάτριες ενάντια στο θρόνο μου, εμπρός, πες μου λοιπόν, θα ομολογήσεις κι εσύ ότι έλαβες μέρος (ότι συμμετείχες) σε τούτη την ταφή ή θα ορκιστείς ότι δεν ξέρεις τίποτα;

- 2. α) Ποιος ο ρόλος των μεταμφιέσεων του Διονύσου στη γένεση του δράματος;
β) Πώς συνέβαλε ο Πεισίστρατος, ώστε να φτάσουμε στην πρώτη παράσταση δράματος (534 π.Χ.);**

(Μονάδες 10)

α) Κατά τις τελετές του Διονύσου οι οπαδοί του λάτρευαν τον θεό σε κατάσταση ιερής μανίας, άφθονης οινοποσίας, πολλών αστεϊσμών και έξαλλου ενθουσιασμού. Ουσιώδες γνώρισμα των λατρευτικών τους εκδηλώσεων ήταν η *έκσταση*, η συναισθηματική μέθη, που τους ταύτιζε με άλλα πρόσωπα, τους Σατύρους, και τους μετέθετε σε μια κατάσταση θεϊκή. Για την επιτυχία της έκστασης οι πιστοί μεταμφιέζονταν. Τυλίγονταν με δέρματα ζώων, άλειφαν το πρόσωπό τους με το κατακάθι του κρασιού (*τρυγία*) ή το σκέπαζαν με φύλλα δέντρων, φορούσαν στεφάνια από κισσό, πρόσθεταν ουρές, γένια ή κέρατα, όπως και οι ακόλουθοι του θεού.

Σ' αυτές τις μεταμφιέσεις των εορταστών του Διονύσου έχει την αφετηρία του το δράμα, γιατί και τα πρόσωπα του δράματος μεταμφιέζονταν, για να υποδυθούν τους ήρωες του έργου. Τα στάδια, βέβαια, της μετάβασης από τις θρησκευτικές τελετές στο δράμα δεν είναι γνωστά· ο Αριστοτέλης όμως μας πληροφορεί πως οι πρωτοτραγουδιστές των χορικών ασμάτων προς τιμή του Διονύσου έδιναν αφορμές για δραματικές παραστάσεις.

β) Όταν ο Πεισίστρατος ίδρυσε ιερό προς τιμή του Διονύσου στα ΝΑ της Ακρόπολης (όπου σήμερα τα ερείπια του διονυσιακού θεάτρου), μετέφερε σ' αυτό από τις Ελευθερές της Βοιωτίας το ξύλινο άγαλμα του Διονύσου του Ελευθερέως και οργάνωσε λαμπρές εορτές. Σ' αυτό τον χώρο ο Θέσπης, από την Ικαρία της Αττικής (σημερινό Διόνυσο), δίδαξε για πρώτη φορά δράμα, στα μέσα της 61^{ης} Ολυμπιάδας, δηλ. το 534 π.Χ. Έκτοτε το δράμα σταδιακά τελειοποιήθηκε, γιατί η εξέλιξή του συνέπεσε με τον πλούτο και το μεγαλείο της Αθήνας.

3. αίτια, δίκη, πάθος, λόγος, φίλη: Να γράψετε για καθεμία από τις παραπάνω λέξεις του κειμένου ένα ομόρριζο ρήμα της αρχαίας ελληνικής γλώσσας.

(Μονάδες 10)

αίτια → αίτέω,-ῶ

δίκη → δικάζω

πάθος → πάσχω

λόγος → λέγω

φίλη → φιλέω,-ῶ

Επιμέλεια: Αικατερίνη Ανδρικοπούλου - Φιλολόγος